

stenen »bär prägeln av Ingulvs ristning, som nog är den verkliga ristaren». Tjälve skulle m. a. o., trots signeringen, här ha förhållit sig helt passiv. Det ligger onekligen närmare till hands att antaga, att det är fråga om två olika personer med samma namn. Tjälve är ingalunda något ovanligt namn. Ristningen på Fålebro-stenen är emellertid, om man bortser från ortografin, ett mycket skickligt arbete, i främsta rummet tekniskt, men även konstnärligt. Man frågar sig, om det verkligen kan vara utfört av ett par män, som endast tillfälligtvis ha gjort en minnesvård över sin broder, men ingenting mera. Det har man svårt att tro. Brate vill också tillskriva Tjälve och Orökja ett par av Upplands vackraste runristningar, U 460 och 463 (vid Skråmsta, Haga sn, och Ala, Vassunda sn), i vilkas ornamentik han finner slående likheter med U 948. Sammanställningen är intressant, och den vittnar på sitt sätt om den höga kvaliteten i ristningen U 948. Om den är riktig, skulle Fålebro-stenen ge oss namnen på två av 1000-talets främsta runmästare i Uppland. Slutsatsen är emellertid något oviss. Det är möjligt, att inskriften ej bör uppfattas rent ordagrant. Vad man velat meddela är måhända, att stenen är rest till minne av Arne av hans fader Stöding och hans bröder Tjälve och Orökja. Detta har blivit uppdelat på två satser, varvid man varierat predikatet: fadern »lät resa stenen» och bröderna »höggo runorna». Liksom »reste» ofta står i stället för »lät resa» eller »gjorde bron» i stället för »lät göra bron» (se nedan U 958), så kan måhända här »höggo runorna» stå för »lät hugga runorna».

Brates sammanställning med de båda ristningarna U 460 och 463 består emellertid som mycket sannolik. Såsom vid behandlingen av dem har framhållits, visa de många drag, som påminna om runmästaren Fot. Det förefaller sannolikt, att de — liksom i så fall också U 948 — ha utförts antingen av denne själv eller av en ristare som har stått honom mycket nära. Såsom av den signerade U 945 framgår, har Fot varit verksam i Danmarks sn.

949. Lunda, Danmarks sn.

Pl. 16.

Litteratur: Handlingar 1938 i ATA; Fornminnesinventering i Danmarks sn 1937—38 (G. A. Hellman m. fl.; ATA).
Äldre avbildningar: G. A. Hellman foto 1938 (ATA).

Runstenen påträffades år 1938 vid plöjning i en åker omkring 400 m. SV om Lunda gård, 20 m. SÖ om vägen Stångby—Lunda. Ristningen torde ursprungligen ha varit vänd mot NV. Stenen flyttades och restes i hagmark 30 m. NV om fyndplatsen, på andra sidan om vägen Stångby—Lunda, 5 m. N om denna och nära bron över ett större dike. Platsen är utmärkt på kartan för fornminnesinventeringen 1937—38 (ATA).

Grå gnejsgranit. Höjd (över nuv. markytan) 1,55 m., bredd 0,60 m. Ytan är mycket skrovlig, full av hål och andra fördjupningar, därför mycket olämplig för ristning. Ristningen är därjämte hårt vittrad, till stor del nästan helt utplånad. Med hjälp av gynnsam belysning kunde dock efterhand en del av inskriften urskiljas.

Inskrift:

... s - stin · iftir - - lkir · faður sin · ha ... iuþu
5 10 15 20 25 30

... [ræisa] stein æftir ..., faður sinn. Ha[nn] ...

»... resa stenen efter ..., sin fader. Han ...»

Till läsningen: 1 s är osäker. Staven i följande runa är tydlig, men ingen bst kan spåras. 4 t och 6 n äro någorlunda säkra. Ordet 7—11 iftir är helt klart. Framför 14 l ha funnits två runor eller möjligen endast ett u. hu är tänkbart, men kan ej säkert fastställas. Det föl-

jande 14—17 **lkir** är tydligast i hela inskriften. 18—25 **fabur sin** är svagt, men dock säkert. 26 **h** är ovisst, 27 **a** tydligt. Slingans fortsättning är förstörd.

-- **lkir** är möjligen namnet *Holger*, *Holmgæirr*, ett i runinskrifterna liksom under medeltiden vanligt mansnamn (se U 210).

950. Myrby, Danmarks sn.

Pl. 16.

Litteratur: B 412, L 209, D 1:188. J. Bureus, Fa 6 s. 197 n:r 159 (Rhezeliuſ), Fa 5 n:r 81, Fa 1 s. 19; Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, Monumenta Uplandica per Thiundiam (1710), s. 297; O. Celsius, Svenska runstenar (F m 60) 1, s. 83; R. Dybeck, Danmarks socken (1863, ATA); UFT h. 7 (1878), s. 36; E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 111; Fornminnesinventering i Danmarks sn 1937—38 (G. A. Hellman m. fl., ATA).

Äldre avbildningar: J. Rhezelius, teckning (F 12 n:r 6); J. Leitz och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiöld a. a. och B 412); Dybeck (D 1:188).

Runstenen står vid åkerrenen 275 m. VSV om norra gården i Myrby, 3 m. N om vägen Bärby—Myrby. Ristningsytan vetter åt S. — Platsen är utmärkt på Geologiska kartbladet »Upsala» och på kartan för fornminnesinventeringen 1937—38 (ATA).

Inskriften ingår redan i Bureus' samlingar, efter uppteckning av Rhezelius. Platsen anges vara »I Myrby gärdet» (Fa 6), »Myrby» (Fa 5). — *Ransakningarna*: »Emillan Myhrby och Bährby enn stehn påskrifwen.» — Peringskiöld (1710): »Vthi Myrby gärde, som wetter åth Bärby, finner man thenna Runesten, hwilken Antiquarien Bureus i sin tid något fulkomnare än han nu är afskrifwit hafwer» (B 412: »Myreby»; L 209: »Myreby gärde».) — O. Celsius granskade inskriften den 19 sept. 1727. — Dybeck: »Runstenen står i gärdet vester om Myrby, der några byvägar mötas.» Beskrivningen till Geologiska kartbladet »Upsala» (1869): »W. om Myrby.»

Ljusgrå granit av medelgrov kornighet. Höjd (över nuv. markytan) 1,66 m., största bredd 1,09 m. Stenen är skadad upptill, där även en del av inskriften har gått förlorad. Men f. ö. synnerligen väl bevarad. Ristningen är djupt och jämnt huggen, med mjuka linjer och mjukt rundad, slät botten. Ett par »dubbla korsningar» förekomma. På ett ställe (på h. sidan) tycks ett litet stycke av en slinga vara glömt av ristaren.

Inskrift (med det inom [] tillagt efter Rhezelius):

kunbiarn . lit . risa . stin at . [asif . . . u]n . in nefkir . at . broður sin
5 10 15 20 25 30 35 40 45

Gunnbiorn let ræisa stæin at As- . . . [s]un, en Næfgæirr at broður sinn.

»Gunnbjörn lät resa stenen efter Ås- . . . [sin] son, och Nävger efter sin broder.»

Till läsningen: Intet sk vid inskriftens början och slut. 1 **k** är icke stunget; icke heller 32 **k**. Bst i 4 **b** går rakt ned till nedre slinglinjen, varigenom runan kommer att likna ett **r**. 13 **i** är icke stunget; icke heller 18, 28, 34 **i**. Intet sk efter 19 **n**. Mellan 21 **t** och 27 **n** ha funnits 8 à 10 runor, varav några stumpar finnas kvar. Intet sk efter 28 **n**. 31 **e** är tydligt stunget, med kort streck. 34 **i** är säkert, icke **a**. På hst:s v. sida finns ingen bst, stenytan är här alldeles orörd. På h. sidan finns visserligen en kort, streckformig fördjupning, men den är säkerligen naturlig, ej huggen. F. ö. är namnet fullt tydligt och säkert.

Rhezelius (F 12): Mellan 24 **i** och 27 **u** är ett stycke av inskriften avslaget; R. anger nedersta delen av 7 stavar. Om här har stått **sin sun**, återstår för namnet 3 stavar, d. v. s. 2 eller 3 runor utöver **asi**. I Fa 6 har Rhezelius: **asif . . . un**. — Hadorph och Leitz (B 412): 22—27 **isi . . . n**, 34 **a**. — Celsius: 22—27 **as . . . n**, 34 **a**. — Dybeck: 34 **a**, 35 **r**.